

СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ ТА МІСЦЕ ПРОЦЕСУ ПОСТАЧАННЯ У НІЙ

Динамічність внутрішнього розвитку підприємства та зовнішнього середовища в ринкових умовах визначають постійні зміни в системі обліку. Здійснений в Україні перехід на національні облікові стандарти, які засновані на міжнародних правилах, не вирішує проблем внутрішнього управління підприємством на досягнення перспективних цілей, інформаційну основу якого складає стратегічний облік. Широкий розвиток і впровадження в практику обліку засобів автоматизованого накопичення й обробки даних спричинило виникнення дилеми: на вході в інформаційну облікову систему використовується одна і та ж первинна документація, процедура обробки якої регламентована бухгалтерським обліком, на виході із системи задоволення потреб різних користувачів потребує її поділу за різними ознаками. Це призводить до суперечливої єдності обліку, з одного боку якої є інтеграція, а з другого – диференціація. Причому інтеграційні й диференційні процеси здійснюються в різних напрямках. Постійні зміни в діяльності підприємства обумовлені його адаптацією до зовнішнього середовища, що потребує необхідності відображення в обліку не тільки фактів, що відбулися, але й складання прогнозів подальших змін. Це інтегрує систему обліку з іншими складовими системи управління – плануванням, прогнозуванням, аналізом, контролем.

Різні рівні управління й зовнішні користувачі ставлять різні вимоги до підготовки інформації для задоволення своїх потреб у досягненні мети, що обумовлює поділ облікового процесу на складові. Виходячи із цього потрібно уточнити зміст поняття „стратегічний облік”, який розглядається як облікова система, яка включає сукупність форм та методів обліку, стратегічного планування й контролінгу; адаптовану до сучасних умов зовнішнього середовища. Вона дозволяє внутрішнім та зовнішнім

користувачам приймати стратегічні рішення; забезпечує формування адекватного вимогам ринкової економіки обліково – аналітичного забезпечення, як важливого інформаційного джерела в процесі прийняття стратегічних рішень в управлінні підприємством. Інформаційним забезпеченням стратегічного управління діяльністю підприємства повинна стати належним чином побудована обліково – аналітична система стратегічного типу, яка відповідає рівням управління і у якій враховано параметри та вимоги зовнішнього середовища. Обліково – аналітична система стратегічного типу визначається як інтегрована система обліку, планування, контролю й аналізу, що забезпечує систематизацію інформації для оперативних управлінських рішень і координацію майбутнього розвитку підприємства.

Головною метою обліково – аналітичної системи стратегічного типу є розробка в умовах невизначеності і ризику ефективних засобів стратегічного обліку, інструментів керування у виді моделей економічно – математичного аналізу. Використання системи забезпечить оптимізацію рішень у стратегічних і тактичних аспектах керування. Інструментарієм системи виступають методи перспективного, поточного й оперативного аналізу фінансово – господарської діяльності, прийоми стратегічного і тактичного аналізу.

Підготовка інформації з альтернативних варіантів дій для стратегічного управління перетворює звичний облік в стратегічний. Ця стадія облікового процесу знаходиться в піраміді, частина якої функціонує в рамках бухгалтерського обліку, а частина – поза нею, зливаючись із плануванням, бюджетуванням, прогнозуванням. Чим ближче до вершини піраміді управління, тим ширшим стає поняття обліку, що розширює не тільки свої функції, перетворюючись у систему управління, але і сферу впливу, охоплюючи й зовнішнє середовище бізнесу. Такі прогнозні моделі розвитку формуються в рамках стратегічного обліку, основною задачею якого є надання інформації вищій управлінській ланці для розробки

концепцій стратегічного розвитку.

Аналіз результатів досліджень з обліку дозволив зробити висновок про неможливість створення єдиної уніфікованої його підсистеми. У той же час уся облікова система повинна генерувати інформацію, яка використовується в різних цілях. Відповідно до видів цієї інформації і підсистему обліку представлено у вигляді чотирьох складових: облік повної собівартості продукції; диференційований облік; облік по центрах відповідальності; стратегічний управлінський облік. При чому, варто наголосити, що стратегічний облік використовує похідну вторинну інформацію, отриману на даних фінансового і управлінського обліку та опрацьовану економіко-математичними методами з метою виявлення певних закономірностей і взаємозалежностей між економічними показниками, які дають можливість передбачити розвиток подій та явищ у господарській діяльності підприємства. [1]

Досягнення органічного взаємозв'язку функцій менеджменту з обліковим процесом можливе із застосуванням комплексно-цільового підходу. Його використання у формуванні стратегічного управлінського обліку дає можливість охоплення обліковою системою всієї сукупності об'єктів управлінського впливу. А саме: виробничих ресурсів – основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних ресурсів, обліку їх стану та ефективності використання, а також усіх виробничо-господарських процесів, які спрямовані на виконання місії та пріоритетних цілей підприємства, забезпечення високих кінцевих результатів роботи трудового колективу.

Найбільш важливою складовою процесу організації системи стратегічного обліку є розробка методичного забезпечення. Структура і зміст модифікованих форм внутрішньої звітності дає можливість узагальнювати інформацію за рівнями управління. Постійне відстеження в режимі реального часу співвідношення результатів і витрат на їхнє досягнення є головною задачею стратегічного управлінського обліку доходів і витрат. Необхідність здійснення діючого контролю всіх без винятку витрат виробництва

безпосередньо в місцях їхнього виникнення, об'єктивно вимагає індивідуального підходу до розробки методичного забезпечення обліку.

Розв'язання стратегічних задач управління знаходиться в безпосередній залежності від наявного виробничого потенціалу й ефективності його використання. Однією з найбільш мобільних систем управління на підприємстві є підсистема управління процесом постачання – забезпечити в потрібний момент потрібну кількість матеріалів для виробництва запланованої продукції. Від того, як буде вестись управління запасами, значною мірою залежать фінансові результати діяльності підприємства. [2]

У стратегічному плані необхідно шляхом правильної постановки процесу постачання реалізувати нові виробничі принципи, які містить ряд ключових елементів:

1. одночасний інжиніринг – паралельне забезпечення виробництва і постачання;
2. процес вдосконалення витрат – гарантія безперервного зниження витрат;
3. економне виготовлення – мінімізація запасів шляхом упровадження принципів „точно до часу” і т.п.;
4. системного управління якістю – бездефектна стратегія;
5. постійне вдосконалення – постійне поліпшення якості продукту і процесу;
6. сегментація збуту – сегментація реалізації готової продукції.

Одним із найважливіших питань в діяльності будь-якого підприємства є проблема забезпечення виробничої програми матеріальними ресурсами в необхідному асортименті та кількості і в потрібні терміни. Матеріально-технічне забезпечення підприємства – це таке управління і забезпечення матеріалами, ресурсами, напівфабрикатами, яке забезпечує безперебійний виробничий процес і високе використання виробничої потужності при мінімумі оборотних фондів та авансованого капіталу. І це питання повинне обов'язково мати місце у стратегічному обліку.

Використана література:

1. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для

менеджерів). Монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2006. – 334с.

2. Райан Б. Стратегический учет для руководителей. / Пер. с англ. под ред. В.А.Микрюкова. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1998. – 616с.

3. Эдвинсон Л. Корпоративная долгота. Навигация в экономике, основанной на знаниях. – М.: Инфра-М, 2005. – XX, 248с.